

การเล่าเรื่องและการสร้างลักษณะตัวละครในภาพยนตร์ และละครโทรทัศน์ที่มีตัวเอกเป็นสตรีจากเทพปกรณัมกรีก

ณัฐพร ลิ้มประสิทธิ์วงศ์
ฉรินันท์ อนวัชศิริวงศ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเล่าเรื่องและลักษณะตัวละครสตรีในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เทพปกรณัมกรีกที่มีตัวเอกเป็นสตรี เป็นการวิจัยโดยศึกษาเนื้อหาหรือวิเคราะห์ด้วยบท (Textual Analysis) เพื่อสังเคราะห์หาทวิวิธีการเล่าเรื่องและลักษณะของตัวเอกสตรี โดยศึกษาภาพยนตร์นานาชาติจำนวน 8 เรื่อง และละครโทรทัศน์จำนวน 4 เรื่อง ผลการวิจัยมีดังนี้ 1 การเล่าเรื่องในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1.1 ภาพยนตร์เทพปกรณัมกรีกที่ยึดตามบทละครเทพปกรณัมดั้งเดิมคือภาพยนตร์ที่ยึดองค์ประกอบการเล่าเรื่องตามบทละครเดิมอย่างชัดเจน ได้แก่ *Antigone* (Yorgos Javellas, 1961 กรีก), *Electra* (Mihalis Kakogiannis, 1962 กรีก), *The Trojan Women* (Mihalis Kakogiannis, 1971 กรีก) และ *Iphigenia* (Mihalis Kakogiannis, 1977 กรีกและอังกฤษ) 1.2 ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เทพปกรณัมกรีกที่มีการเล่าเรื่องแบบผสม คือภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่นำข้อมูลของตำนานเทพปกรณัมมาจากหลายแหล่งและมีการนำมา

ณัฐพร ลิ้มประสิทธิ์วงศ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาสื่อสารการการแสดง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554 และ ฉรินันท์ อนวัชศิริวงศ์ รองศาสตราจารย์ และประธานหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตสาขาสื่อสารการการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งจากวิทยานิพนธ์เรื่อง “การเล่าเรื่องและการสร้างลักษณะตัวละครในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่มีตัวเอกเป็นสตรีจากเทพปกรณัมกรีก” ของ ณัฐพร ลิ้มประสิทธิ์วงศ์ โดยมี รศ.ฉรินันท์ อนวัชศิริวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้รับการประเมินผลการสอบวิทยานิพนธ์ในระดับ ดีมาก

ตีความใหม่ โดยรักษายกประกอบเค้าเรื่องไว้บางส่วน ได้แก่ *Helen of Troy* (Robert Wise, 1956 อเมริกา), *Helen of Troy* (John Kent Harrison, 2003 อเมริกา), *Medea* (Pier Paolo Pasolini, 1969 อิตาลี) และ *Medea* (Lars Von Trier, 1988 เดนมาร์ก) 1.3 ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์กรีกที่ได้รับอิทธิพลเค้าโครงเรื่องจากเทพปกรณัมกรีก คือภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่นำเค้าโครงจากเทพปกรณัมมาสร้างสรรค์และตีความใหม่โดยรักษายกประกอบเค้าเรื่องเดิมไว้เป็นส่วนน้อย ได้แก่ *เพลิงพิศวาส* (ม.ล.พันธุ์เทวนพ เทวกุล, 1984 ไทย) *ชั่วฟ้าดินสลาย* (ม.ล.พันธุ์เทวนพ เทวกุล, 2010 ไทย) *Medea* (Theo Van Gogh, 2005 เนเธอร์แลนด์) และ *Mourning Becomes Electra* (Nick Havinga, 1978 อเมริกา)

2. ลักษณะของสตรีที่ปรากฏออกมาตามการสร้างสรรค์ มี 4 แบบ ได้แก่ 2.1 ลักษณะของวีรสตรี คือผู้หญิงที่ยอมสละชีวิตเพื่อชาติ ได้แก่ อีฟิเจโนอา และแอนทิโกเน 2.2 ลักษณะของสตรีที่เป็นเหยื่อ คือผู้หญิงที่ตกอยู่ในสภาพที่เสียเปรียบ แบ่งได้เป็นสี่ประเภท ดังนี้ 2.2.1 สตรีที่เป็นเหยื่อของสงคราม ได้แก่ เฮคิวบา อันโดรมาคี และคัสแซนดรา 2.2.2 สตรีที่เป็นเหยื่อจากปัญหาภายในครอบครัว ได้แก่ อิเล็กทรา และลาวิโนอา 2.2.3 สตรีที่เป็นเหยื่อจากเพศสภาพ ได้แก่ มีเดีย (1988) และเฮเลน (2003) 2.2.4 สตรีที่เป็นเหยื่อของบุรุษเพศ ได้แก่ มีเดีย (1969) และมีเดีย (2005) 2.3 ลักษณะของสตรีที่มีพลังเหนือบุรุษเพศ คือ ผู้หญิงที่ใช้ลักษณะพิเศษ ที่สามารถดึงดูดเพศตรงข้าม ได้แก่ เฮเลน (1971) พรารธนา และ ยูพดี และ 2.4 ลักษณะของสตรีที่มีความสมบูรณ์แบบ คือ ตัวละครที่มีความสมบูรณ์พร้อมในทุกด้าน ได้แก่ เฮเลน (1956)

คำสำคัญ: เทพปกรณัมกรีก/สตรี/ภาพยนตร์/ละครโทรทัศน์/การเล่าเรื่อง/ลักษณะตัวละคร

Abstract

The purpose of this research is to study the narrative and female character-building. Eight films and four television dramas are chosen for analyzing the narrative influenced from Greek mythology and the characteristic of female protagonists by using textual analysis method. The results of this thesis convey the following: 1. The narrative strategy in films and television dramas from Greek mythology can be divided into three groups. First, Greek mythology films based on Greek mythology drama which maintain narrative elements; *Antigone* (Yorgos Javellas, 1961 Greece), *Electra* (Mihalis Kakogiannis, 1962 Greece), *The Trojan Women* (Mihalis Kakogiannis, 1971 Greece) and *Iphigenia* (Mihalis Kakogiannis, 1977 Greece and United Kingdom). Second, Greek mythology films and television dramas based on different versions of Greek mythology which new interpretation; *Helen of Troy* (Robert Wise, 1956 USA.), *Helen of Troy* (John Kent Harrison, 2003 USA.), *Medea* (Pier Paolo Pasolini, 1969 Italy) and *Medea* (Lars Von Trier, 1988 Denmark). Third, Greek mythology films and television dramas, which are influenced by Greek mythology plot, are reinterpreted. Few narrative elements of the mythology are retained. Such films and television dramas are *Plerng-Pid-Sa-Was* (M.L. Pundhevanop Dhewakul, 1984 Thailand) *Eternity* (M.L. Pundhevanop Dhewakul, 2010 Thailand) *Medea* (Theo Van Gogh, 2005 Netherland) and *Mourning Becomes Electra* (Nick Havinga, 1978 USA.) 2. The characteristic of female protagonists in films and television drama from Greek mythology can be categorized into four groups. The first group is heroine protagonists; *Iphigenia* and *Antogone*. The second group is victimized female protagonists which can be divided

as follow 1. The War Victims; Hecuba Andromache and Cassandra 2. The victim of family problem; Electra and Lavinia 3. The victim of gender orientation; Medea (1988) and Helen (2003) 4. The victim of men's deception; Medea (1969) and Medea(2005). The third group is superior female protagonists; Helen (1971), Pradthana and Yoopadee. The last group is ideal female protagonist; Helen (1956)

Keyword: GREEK MYTHOLOGY/FEMALE/FILM/TELEVISION DRAMA/NARRATIVE/CHARACTERIZATION

บทนำ

วรรณกรรมเกี่ยวกับตำนานเทพปกรณัมกรีกต้องใช้ข้อมูลจากหลากหลายแหล่ง เป็นเวลาถึงหนึ่งพันสองร้อยปีแล้วที่นักเขียนในยุคแรกเล่าเรื่องราวตำนานมาสู่เราเรื่อยมาจนถึงนักเขียนรุ่นหลัง และมีเรื่องราวที่แตกต่างกันออกไปหลายฉบับ (Hemilton, 1969: Foreword) เทพปกรณัมกรีกมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรม และเป็นรากฐานความรู้ที่สำคัญของชาวตะวันตกที่ยังคงได้รับการกล่าวถึงในแวดวงวิชาการในด้านต่างๆ นอกจากนี้เรื่องราวความสนุกของเทพปกรณัมกรีกที่เล่าขานสืบต่อกันมาเป็น “เรื่องเล่า” (Story-Telling) กันมานับพันๆ ปีและได้สืบทอดการเล่าเรื่องส่งต่อมาผ่านศิลปะแต่ละยุคสมัย จนกระทั่งสืบเนื่องมาถึงศิลปะแขนงที่เจ็ดนั่นก็คือ “ภาพยนตร์”

เทพปกรณัมกรีกก็เป็นหนึ่งใน “เรื่องเล่า” ที่ถูกนำไปถ่ายทอดเป็นภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์หลายเรื่อง การนำ “เรื่องเล่า” ในสมัยหลายพันปีมานำเสนอเป็นภาพทั้งในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์นั้นจะต้องอาศัยการดัดแปลง (Adaptation) ของเรื่องเล่าหรือเนื้อหาในอดีต ดังนั้นการนำมาผลิตเป็นสื่อภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ต้องอาศัยการผสมผสานระหว่างต้นฉบับในอดีต (Classical source) และการคิดเนื้อหาใหม่ (Invented stories) การสร้างภาพยนตร์หรือละคร

โทรทัศน์เทพปกรณัมกรีกเรื่องหนึ่งจะต้องเพิ่มในส่วนของจินตนาการเข้าไป ซึ่งส่วนใหญ่จะตรงข้ามกับเนื้อหาที่อยู่ในเรื่องเล่า (Winkler, 2007: 454) การหยิบยกเรื่องราวหรือเรื่องเล่าเกี่ยวกับสตรีในเทพปกรณัมมาสร้างสรรคเป็นภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ โดยให้สตรีเป็นตัวเอกเป็นสิ่งที่น่าสนใจในการศึกษาอย่างยิ่ง เพราะเรื่องราวของสตรีในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เทพปกรณัมกรีกที่มีวีรบุรุษเป็นตัวนำนั้น สตรีเป็นเพียงเงาของวีรบุรุษเท่านั้น แต่เมื่อตัวละครที่เป็นสตรีได้ถูกนำมาสร้างและทำให้โดดเด่นในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ ภาพและตัวตนของสตรีในเทพปกรณัมจึงมีความชัดเจนมากขึ้น ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ทางตะวันตกได้มีการนำตัวละครสตรีในเทพปกรณัมกรีกไปสร้างเป็นภาพยนตร์และละครโทรทัศน์หลายเรื่อง นอกจากนี้ก็ยังได้สร้างภาพยนตร์และละครโทรทัศน์โดยการนำไปดัดแปลงใหม่ โดยมีการเปลี่ยนยุคสมัย (Setting of time) และบริบทสังคมใหม่ ในประเทศไทยเองนั้นก็มีการนำเรื่องเล่าของเทพปกรณัมกรีกมาดัดแปลงโดยการนำโครงเรื่องบางส่วนของเทพปกรณัมกรีกมาดัดแปลงใหม่

นอกจากนั้นตัวละครสตรีในเทพปกรณัมกรีกนั้นก็ยังถูกนำมาเล่าเรื่องในสื่อภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อีกหลายเรื่องซึ่งตัวละครแต่ละตัวนั้นมีความน่าสนใจและนำมาศึกษาเมื่อตัวละครดังกล่าวได้ไปปรากฏในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ ว่ารูปแบบการสร้างสรรคตัวละครสตรีแต่ละตัวนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร และมีการเล่าเรื่องอย่างไรบ้าง ดังนั้นการศึกษาภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เทพปกรณัมกรีกในแง่ดังกล่าวนี้จึงมีความสำคัญยิ่ง

ปัญหาการนำวิจัย

1. ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เทพปกรณัมกรีกที่มีตัวเอกเป็นสตรี มีวิธีการนำเรื่องเล่าของเทพปกรณัมกรีก มาใช้อย่างไร

2. การถ่ายทอดสตรีในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เทพปกรณัมกรีกที่มีตัวเอกเป็นสตรีมีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเล่าเรื่องในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์จากเทพปกรณัมกรีกที่มีตัวเอกเป็นสตรี
2. เพื่อศึกษาการสร้างลักษณะตัวละครสตรีที่ปรากฏในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ จากเทพปกรณัมกรีกที่มีตัวเอกเป็นสตรี

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาจากภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เรื่องต่างๆ ดังนี้

ภาพยนตร์

Helen of Troy (ค.ศ.1956) *Antigone* (ค.ศ.1961) *Electra* (ค.ศ.1962) *Medea* (ค.ศ.1969) *The Trojan Women* (ค.ศ.1971) *Iphigenia* (ค.ศ.1977) *เพลิงพิศวาส* (พ.ศ.2527) และ *ชั่วฟ้าดินสลาย* (พ.ศ.2553)

ละครโทรทัศน์

Mourning Becomes Electra (ค.ศ.1978) *Medea* (ค.ศ.1988) *Helen of Troy* (ค.ศ.2003) และ *Medea* (ค.ศ.2005)

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การเล่าเรื่องและการสร้างลักษณะตัวละครในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่มีตัวเอกเป็นสตรีจากเทพปกรณัมกรีก” ได้ใช้แนวคิดทฤษฎีหลักและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเทพปกรณัมกรีก
 - ประวัติของเทพปกรณัมกรีก-โรมัน
 - สตรีในเทพปกรณัมกรีกที่เกี่ยวข้อง
2. แนวคิดภาพยนตร์และละครโทรทัศน์
 - ศิลปะและการสื่อสารทางภาพยนตร์และละครโทรทัศน์
 - การเล่าเรื่องในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์
3. แนวคิดการสร้างตัวละครและการดัดแปลงสื่อ
4. แนวคิดสตรีนิยมในสื่อมวลชน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉลองรัตน์ ทิพย์พิมาน (2539) ศึกษาโครงสร้างการเล่าเรื่องในภาพยนตร์อเมริกันที่มีตัวเอกเป็นสตรี

ทัศนัย กุลบุญลอย (2544) ทำการวิจัยศึกษาประวัติผลงานและแรงบันดาลใจของจอร์จ ลูคัส รวมถึงการใช้เทคนิคต่างๆ ในการสร้างสรรค์และการ์ตูนในภาพยนตร์ชุดสตาร์วอร์ส

กนกพรรณ วิบูลย์ศรี (2547) ศึกษาภาพตัวแทนของผู้หญิงสมัยใหม่และหลังสมัยใหม่ในภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์อเมริกัน

นพมาศ แวหวงส์ (2549) หนังสือเทพปกรณัมกรีกที่ได้แปลมาจากหนังสือ *Mythology* ของเอ็ดเวิร์ด แฮมิลตัน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การเล่าเรื่องและการสร้างลักษณะตัวละครในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่มีตัวเอกเป็นสตรีจากเทพปกรณัมกรีก” เป็นการวิจัยโดยศึกษาเนื้อหาหรือวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) เพื่อศึกษาการเล่าเรื่องและการสร้างตัวละครในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เทพปกรณัมกรีกที่มีตัวเองเป็นสตรี โดยมีขั้นตอนการศึกษาดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.1 ข้อมูลประเภทเอกสารที่ไม่ใช่ลายลักษณ์อักษร ได้แก่ ภาพยนตร์เทพปกรณัมกรีกที่มีตัวเอกเป็นสตรีจำนวน 8 เรื่อง และละครโทรทัศน์เทพปกรณัมกรีกที่มีตัวเอกเป็นสตรีจำนวน 4 เรื่อง
 - 1.2 ข้อมูลประเภทเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร คือ เอกสารหรือหนังสือที่เป็นข้อมูลขั้นต้นเกี่ยวกับเทพปกรณัมกรีก และเอกสารเกี่ยวกับภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เทพปกรณัมกรีก
2. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยการศึกษาเรื่องย่อของภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ ศึกษาข้อสังเกต

เบื้องต้นเกี่ยวกับตัวละครเอกแต่ละตัว และข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับนักแสดงนำที่แสดงเป็นตัวเอกเพื่อใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะภายนอก

2.2 การวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับการเล่าเรื่องในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการเล่าเรื่องระหว่างตำนานเทพปกรณัมกับภาพยนตร์และละครโทรทัศน์

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการสร้างตัวละคร โดยการวิเคราะห์ตัวละครโดยการศึกษาการสร้างตัวละครจากภาพลักษณ์ภายนอกที่ปรากฏ บทพูด การกระทำ ลักษณะของความตรงข้ามและชื่อของตัวละคร

3. การนำเสนอข้อมูล

ในการนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยจะนำเสนอรายงานการวิจัยโดยใช้วิธีพรรณนาอย่างเป็นระบบ (Analysis Description) ซึ่งผลของการวิเคราะห์จะนำมาทั้งจากภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ และเอกสารประกอบกันไป และในการเขียนรายงานการวิจัยจะอธิบายรายละเอียดที่ได้จากการวิเคราะห์ตามประเด็นที่ศึกษา โดยจะอธิบายการเล่าเรื่องและการสร้างตัวละครเอกในแต่ละเรื่องไป

ผลการวิจัย

ลักษณะความสัมพันธ์ของเรื่องเล่าจากเทพปกรณัมสู่ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของการเล่าเรื่องในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ทั้ง 12 เรื่องสามารถแบ่งประเภทของการเล่าเรื่องได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์การเล่าเรื่องในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เทพปกรณัมกรีกที่มีตัวเอกเป็นสตรี ในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างตำนานเทพปกรณัมกับภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นสามรูปแบบ ได้แก่ ภาพยนตร์เทพปกรณัมกรีกที่ยึดบทละครเทพปกรณัมดั้งเดิมใช้ในการเล่าเรื่อง ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เทพปกรณัมกรีกที่มีการเล่าเรื่องแบบผสมผสาน และ ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เทพปกรณัมกรีกที่นำเค้าโครงเรื่องจากตำนานเทพปกรณัมกรีกมาสร้างสรรคและตีความใหม่

1.1 ภาพยนตร์เทพปกรณัมกรีกที่ยึดบทละครเทพปกรณัมดั้งเดิมใช้ในการเล่าเรื่อง กล่าวคือภาพยนตร์ประเภทนี้มีโครงเรื่องที่ยึดตามบทละครเทพปกรณัมอย่างชัดเจน โดยมีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อยซึ่งประกอบด้วยภาพยนตร์ 4 เรื่อง ได้แก่ Antigone กำกับโดย Yorgos Javellas Electra Iphigenia และ The Trojan Women กำกับโดย Mihalis Kakogiannis

จากการศึกษาสามารถสรุปจุดเด่นได้ดังนี้

1.1.1 มีการลำดับโครงเรื่องตามบทละครเดิม หมายถึง ในภาพยนตร์ทั้งสี่เรื่องดังกล่าวได้ยึดโครงเรื่องเดิมตามบทละครดั้งเดิมไว้เป็นหลัก ซึ่งทำให้แก่นของเรื่องที่บทละครดั้งเดิมต้องการจะนำเสนอก็ยังคงครบถ้วนทุกประการ นอกจากนี้ภาพยนตร์ยังคงรักษาองค์ประกอบ

ด้านการเล่าเรื่องไว้เป็นส่วนใหญ่ และไม่แตกต่างจากบทละครเดิม

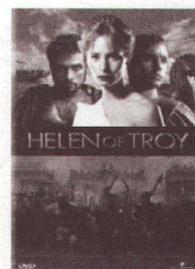
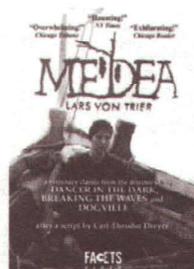
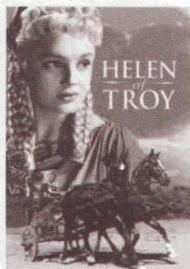
1.1.2 การรักษาลักษณะของกลุ่มคอรัส (Chorus) ตามบทละครเวที กลุ่มคอรัสเปลี่ยนเป็นตัวประกอบซึ่งได้แก่ นางกำนัลและทหารที่มีส่วนช่วยในการดำเนินเรื่องและเล่าเรื่อง

ตัวอย่างภาพของเหล่านางกำนัลซึ่งแสดงให้เห็นถึงการรักษาลักษณะของกลุ่มคอรัส จะเห็นได้ว่านางกำนัลของอปีเจโนอายีนรายล้อมเธอเมื่อได้ทราบว่าจะต้องถูกชายฉกรรจ์แก่สงคราม เหล่านางกำนัลที่อยู่รายล้อมเธอต่างมีความรู้สึกและสีหน้าตระหนกตกใจคล้ายคลึงกับอปีเจโนอายีน

1.2 ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เทพปกรณัมกรีกที่มีการเล่าเรื่องแบบผสมกล่าวคือ ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ประเภทนี้มีการนำโครงเรื่องของตำนานเทพปกรณัม ผสมกับการตีความและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เข้าไปในภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ด้วย ซึ่งประกอบด้วย

ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ 4 เรื่อง ได้แก่ *Helen of Troy* กำกับโดย Robert Wise *Medea* กำกับโดย Pier Paolo Pasolini *Medea* กำกับโดย Lars Von Trier และ *Helen of Troy* กำกับโดย John Kent Harrison

1.2.1 *Helen of Troy* (Robert Wise)

การเล่าเรื่องของภาพยนตร์เน้นไปที่ตัวละครหลัก ซึ่งก็คือเฮเลนและปารีส เนื้อหาส่วนใหญ่ของภาพยนตร์ กล่าวถึงความรักของทั้งคู่ที่ต้องฝ่าฟันอุปสรรคและสุดท้ายจบลงด้วยโศกนาฏกรรม เนื่องจากเส้นเรื่องในภาพยนตร์เรื่องนี้มีแก่นเรื่องหลักเป็นเรื่องของความรักระหว่างปารีสและเฮเลน โดยมีเรื่องราวของสงครามและความขัดแย้งระหว่างประเทศชาติเป็นเส้นเรื่องรองลงมา ดังนั้น การเล่าเรื่องในภาพยนตร์จึงมีความแตกต่างกับ

การเล่าเรื่องในกวีนิพนธ์ของโฮเมอร์อย่างชัดเจน เพราะการเล่าเรื่องของโฮเมอร์นั้นเน้นที่เรื่องของสงคราม โดยมีเรื่องราวของเฮเลนและปารีสเป็นเส้นเรื่องรองลงมา หากวิเคราะห์การเล่าเรื่องในภาพยนตร์แล้วสามารถสรุปจุดเด่นออกมาได้ดังนี้ เล่าเรื่องรวบรัดและสมจริง เน้นเรื่องความรักมากกว่าสงคราม การเปลี่ยนลักษณะบางประการของตัวละครเอก และการรักษาเกร็ดสำคัญของตำนานไว้

ภาพของปารีสเลือกเคารพรูปปั้นเทพีอะโฟไดท์ก่อนออกเดินทางไปสปาร์ตา ภาพยนตร์ตัดการมีตัวตนจริงของเทพีทั้งสามออก แต่เปลี่ยนเป็นรูปปั้นของเทพีทั้งสามเพื่อความสมจริงมากขึ้น

1.2.2 *Medea* (Pier Paolo Pasolini)

ประกอบด้วยตำนานสองส่วนด้วยกันนั่นก็คือตำนานการผจญภัยของเจสัน และโศกนาฏกรรมของมีเดีย การเล่าเรื่องของภาพยนตร์ได้จับเอาการเล่าเรื่องหลักๆ ของตำนานทั้งสองตำนานมาผสมกับการตีความใหม่ของพาโซลินี ซึ่งได้แก่การใช้องค์ประกอบของภาพยนตร์ ได้แก่ ช่วงเวลา (Time) สถานที่ (Location) เครื่อง

แต่งกาย (Costume) เมื่อวิเคราะห์การเล่าเรื่อง สามารถสรุปได้ดังนี้การแบ่งเส้นเพื่อเล่าถึงภูมิหลังของตัวละครเอก การตัดรายละเอียดบางอย่างไปเพื่อทำให้เนื้อเรื่องกระชับขึ้น การเน้นความรักของมีเดียและการเปลี่ยนแปลง การเลือกแก่นเรื่องมาเล่า และการเน้นความสมเหตุสมผล รวมทั้งเน้นความสมจริง

ภาพการพบกันครั้งแรกระหว่างมีเดียและเจสัน เป็นการแสดงเทคนิคตัดทอนรายละเอียดและใช้อำนาจภาษาในการสื่อสารแสดงถึงความชอบพอรหว่างเจสันและมีเดีย

1.2.3 *Medea* (Lars Von Trier)

การเล่าเรื่องในละครเริ่มตั้งแต่ชีวิตหลังแต่งงานของเจสันและมีเดียที่เมืองคอรีนธ์ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากบทละครเรื่องมีเดียของยูริพิดีส การเล่าเรื่องในบทละครกล่าวถึงชีวิตหลังสมรสหรือวาระสุดท้ายของชีวิตคู่ของมีเดียและเจสัน หากวิเคราะห์การเล่าเรื่องใน

ละครแล้วสามารถสรุปออกมาได้ดังนี้ การเปลี่ยนจุดยืน การเล่าเรื่อง การเลือกช่วง (Period) มาเล่าก็คือเริ่มเล่าตั้งแต่ช่วงชีวิตของมีเดียและเจสันหลังการแต่งงาน การใช้สัญลักษณ์ทางภาพเพื่อสื่อความ การเน้นประเด็นให้เห็นถึงบทบาทของผู้หญิงที่เด่นชัดขึ้น และการตัดแปลงในเนื้อหาบางส่วนเพื่อเพิ่มมิติการเล่าเรื่อง

ภาพแสดงการใช้สัญลักษณ์ทางภาพเพื่อสื่อความ เจสันใช้นิ้วชี้เข้าปากของเจ้าหญิงกลอสเซ่ (ซ้าย) มีเดียปรับทุกข์กับสาวใช้มีภาพเบื้องหลังคือลูกชาย (กลาง) มีเดียทอผ้าแสดงถึงสัญลักษณ์ของความเป็นผู้หญิง (ขวา)

1.2.4 *Helen of Troy* (John Kent Harrison)

Helen of Troy นำกวีนิพนธ์แบบเอปิก (Epic) ของโฮเมอร์มาดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์ การเล่าเรื่องในละครโทรทัศน์ได้ถ่ายทอดแก่นหลักการเล่าเรื่องไปที่ประเด็นของสงคราม เท่าๆกับประเด็นเรื่องความรักระหว่างเฮเลนและปารีส การเล่าเรื่องให้ความสำคัญกับตัวละครเด่นทั้งหมดสี่ตัวละคร ได้แก่ เฮเลน ปารีส

อะกาเมมนอน และ เมเนเลอัส กลวิธีในการเล่าเรื่องในละครโทรทัศน์มีดังนี้ การใช้จุดยืนในการถ่ายทอดเรื่องราวโดยเมเนเลอัส การรักษารายละเอียดตามตำนานเดิมไว้ค่อนข้างมาก และการเพิ่มเติมและดัดแปลง “สถานการณ์” เชื่อมเหตุการณ์ต่างๆ ไว้อย่างมีเหตุผล และเหตุการณ์นั้นก็จะมีผลต่อตัวละครและต่อเรื่องอีกด้วย

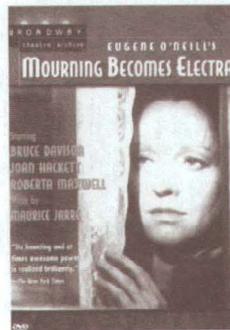

การเล่าเรื่องในละครโทรทัศน์ยังคงเก็บรักษารายละเอียดเดิมตามเทพปกรณัมไว้มาก ภาพชุดนี้แสดงให้เห็นชีวิตของปารีสตั้งแต่เกิดและถูกนำมาทั้ง แต่มีคนเลี้ยงแกะเก็บไปเลี้ยงจนโต

1.3 ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เทพปกรณัมกรีกที่มีเค้าโครงเรื่องจากตำนานเทพปกรณัมกรีก

จุดเด่นของภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ประเภทนี้คือได้นำเค้าโครงเรื่องจากตำนานเทพปกรณัมมาสร้างสรรคในรูปแบบใหม่ซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งมีการตีความใหม่และดัดแปลงเนื้อเรื่องให้เข้ากับยุคสมัย

(Time) และสถานที่ (Place) ที่ผู้สร้างต้องการนำเสนอประกอบด้วยภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ 4 เรื่อง ได้แก่ *เพลิงพิศวาส* (พ.ศ.2527) *ชั่วฟ้าดินสลาย* (พ.ศ. 2553) *Mourning becomes Electra* (1974) และ *Medea* (2005)

การสร้างตัวละครและภาพลักษณ์ของสตรี

2. การวิเคราะห์การสร้างสรรคตัวละครเอกที่เป็นสตรีในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เทพปกรณัมกรีกที่มีตัวเอกเป็นสตรี ซึ่งเป็นการศึกษาว่ากลวิธีการสร้างสรรคตัวละครหลักที่เป็นสตรีว่ามีลักษณะแบบใดบ้างจากการศึกษาภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ทั้งหมด 12 เรื่อง ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกตัวละครเอกที่มีความสำคัญมาทั้งหมด 15 ตัวละคร

2.1 การสร้างตัวละครสตรีให้ภาพออกมาเป็นวีรสตรี

วีรสตรีคือตัวละครผู้หญิงที่ต้องเผชิญอุปสรรคและกล้าต่อสู้และยืนหยัดเพื่อความถูกต้อง แม้ว่าจะต้องแลกด้วยชีวิตหรือความสูญเสียก็ตาม ที่สำคัญที่สุดคือการต่อสู้ของพวกเขาถือเป็นการต่อสู้ที่มีผลต่อคนกลุ่มใหญ่

และมีผลในวงกว้าง จากการศึกษาพบว่ามีสองตัวละครเอกที่มีภาพลักษณ์เป็นวีรสตรี ได้แก่ อีพีเจโนอา และแอนทิกอเน

อีพีเจโนอาเป็นตัวละครที่ต้องเสียสละชีวิตตั้งแต่วัยเยาว์เพื่อชาติบ้านเมือง ความเป็นวีรสตรีของเธอแสดงออกอย่างชัดเจนในตอนท้ายซึ่งขัดแย้งกับภาพเด็กสาวอันใสซื่อและเยาว์วัยในตอนแรกของภาพยนตร์เป็นอย่างมาก ภาพยนตร์ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าสุดท้ายแล้วอีพีเจโนอากล้าเผชิญหน้ากับความตายอย่างวีรสตรี และไม่นำเสนอว่าการบูชายัญครั้งนี้เป็นความผิดของอะกามาเมนอนหรือเมนเลส หรือแต่ความผิดของโอดิสซิวสที่ปลุกฮือทหารนั้นก็ไม่ได้ถูกหยิบยกมาเพื่อให้รายละเอียดมากนัก แต่กลับมุ่งไปที่ตัวละครหลักอย่างอีพีเจโนอาว่านางยินยอมเสียสละชีวิตเพื่อชาติบ้านเมือง

ภาพแสดงความเข้มแข็งของอีพีเจโนอา ก่อนขึ้นแท่นบูชายัญ

แอนติโกเนเป็นตัวละครที่มีจุดเด่นในการสร้างสองอย่าง ได้แก่ การสร้างภาพของชั่วตรงข้าม และการยื่นหยัดในความคิดของตัวเองกลวิธีการสร้างชั่วตรงข้ามก็คือสร้างลักษณะภายนอกของแอนติโกเนและอิสเมเน (น้องสาว) ให้ออกมาขัดแย้งกันทั้งลักษณะภายนอกและความคิด ดังนั้นลักษณะทั้งภายนอกและภายในของแอนติโกเนจึงมีความเด่นชัดมากขึ้น จุดเด่นอีกข้อหนึ่งของการสร้างลักษณะของแอนติโกเนคือการยื่นหยัดในความคิดของตัวเองที่มีความแตกต่างกับคนอื่น แม้ว่าความคิดของนางนั้นจะทำให้นางตาย

การกระทำของแอนติโกเนเป็นการกระทำของวีรสตรีนางไม่ได้ทำเพื่อเรื่องส่วนตัว แต่การกระทำของนางนั้นเป็นการแสดงความศรัทธาและเคารพต่อเทพเจ้าอย่าง

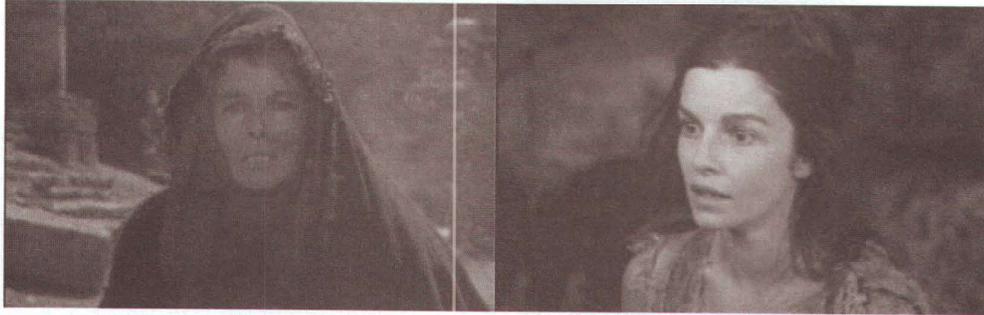
แท้จริง อย่างที่แอนติโกเนได้บอกอิสเมเนว่า “ข้าจะไปฝังศพของพี่ชายคนเดียว หากเจ้าเลือกที่จะหลบหลู่ศาสนา” นอกจากนั้นนางยังกล่าวกับเครออนอีกว่า “ไม่มีกฎหมายข้อใดจากพระองค์จะแทนที่กฎจากเทพเจ้าได้ กฎที่ไม่ได้บันทึกไว้ กฎที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ตลอดกาล” คำพูดและการกระทำของแอนติโกเนจึงเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่านางมีความศรัทธาต่อเทพเจ้าอย่างแท้จริง นางใช้ชีวิตของนางแลกเพื่อแสดงให้ผู้คนเห็นถึงความศักดิ์สิทธิ์ของเทพเจ้า แม้ว่าแอนติโกเนจะตายในตอนจบของเรื่อง แต่สิ่งที่นางทำลงไปก็เป็นการพิสูจน์ว่าเทพเจ้าไม่ได้ละทิ้งนาง เพราะเครออนนั้นก็ต้องรับกรรมตามการกระทำของเขาเช่นกัน

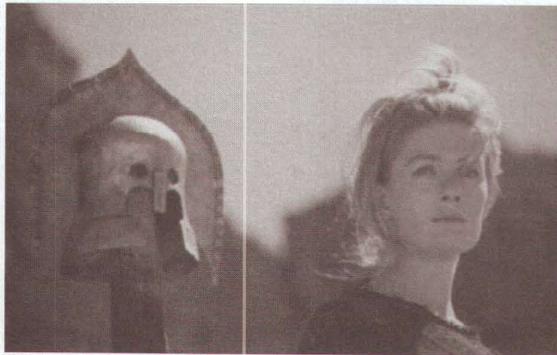
ภาพแสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญและยืนหยัดในความถูกต้องของแอนติโกเน แอนติโกเนฝังศพของพี่ชาย (ซ้าย) แอนติโกเนกล้าหาญที่จะยอมรับผิดอย่างไม่เกลงกลัว (ขวา)

2.2 การสร้างตัวละครสตรีให้มีภาพออกมาเป็นเหยื่อ สตรีที่เป็นเหยื่อคือตัวละครผู้หญิงตกอยู่ในสถานภาพที่เสียเปรียบ ตัวละครอาจจะถูกทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจจากสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งทำให้ตัวละครต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบากโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จากการศึกษาพบสามารถจัดประเภทของสตรีที่เป็นเหยื่อออกมาได้ดังนี้

2.2.1 สตรีที่เป็นเหยื่อของสงครามคือตัวละครผู้หญิงที่ได้รับผลกระทบจากสงคราม จากการศึกษาพบว่าตัวละครผู้หญิงที่สะท้อนภาพลักษณะที่เป็นเหยื่อของสงคราม ได้แก่ตัวละครผู้หญิงที่มาจากภาพยนตร์เรื่อง *The Trojan Women* ประกอบด้วย เฮคิวบา คัสแซนดรา และแอนดรอมาคี ซึ่งตัวละครทั้งสามได้เป็นตัวแทนหญิงชาวทรอยในสามแบบที่ต้องเผชิญทุกข์แห่งการสูญเสีย

เฮคิบา ตัวแทนของเหยื่อจากสงครามประเภทฆ่าผู้สูญสิ้นทุกสิ่ง (ซ้าย)
และคัสแซนดรา ตัวแทนของเหยื่อจากสงครามประเภทหญิงพรหมจารี (ขวา)

อันดรอมาคี ตัวแทนของฝ่ายสาวผู้สูญเสียสามีและลูกชาย

2.2.2 สตรีที่เป็นเหยื่อจากปัญหาภายในครอบครัว คือตัวละครผู้หญิงที่ได้รับผลกระทบกับปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว ผลกระทบดังกล่าวกดดันตัวละครและมีผลให้ตัวละครมีความขัดแย้งกับคนในครอบครัว โดยที่

ตัวละครอาจจะมีปัญหาทางจิตใจที่ฝังแน่นมานาน หรือความเชื่อของสังคมครอบงำอยู่ทำให้ตัวละครต้องตกอยู่ในสภาพจำยอมในสถานการณ์และนำไปสู่บทสรุปที่เลวร้าย ได้แก่ อีเล็คทรา และลาเวเนีย

อีเล็คทรา

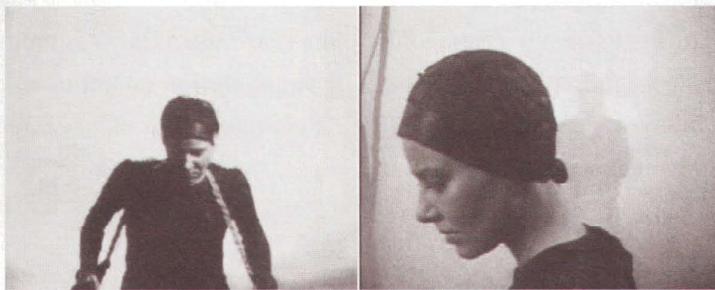

ลาวินา

2.2.3 สตรีที่เป็นเหยื่อของเพศสภาพ คือตัวละครผู้หญิงที่ถูกเอาเปรียบจากลักษณะทางกายภาพ และทนทุกข์ทรมานกับบทบาทของความเป็นผู้หญิงที่ถูกกำหนดโดยสังคมและวัฒนธรรม ตัวละครผู้หญิงมักจะถูกกำหนดจากลักษณะภายนอกที่เกิดขึ้นเพราะความเป็นผู้หญิง เช่น รูปร่าง หน้าตาและวัย จากการศึกษาพบว่ามีสองตัวละครที่มีภาพออกมาเป็นเหยื่อ ได้แก่ มีเดีย จากละครโทรทัศน์เรื่อง *Medea* กำกับโดย Lars Von Trier และเฮเลน จากละครโทรทัศน์เรื่อง *Helen of Troy* กำกับโดย John Kent Harrison

เรื่องราวของมีเดียจึงถูกนำเสนอตั้งแต่ช่วงหลังการแต่งงาน ภาพของมีเดียจึงเป็นตัวแทนของชีวิตหลังแต่งงานของผู้หญิงคนหนึ่งที่เป็นทั้งภรรยาและแม่ของลูก เพศสภาพของมีเดียปรากฏชัดเจนทั้งในลักษณะทางกายภาพและบทบาทของการเป็นแม่และภรรยา

ภาพของเฮเลนถูกเสนอให้เป็นเหยื่อจากเพศสภาพที่เกิดจากลักษณะทางกายภาพอย่างชัดเจนตั้งแต่เริ่มต้น ความงามของนางนั้นเป็นที่จับตาจับใจของกษัตริย์และเจ้าชายแทบทุกแคว้นตั้งแต่วัยเริ่มสาว ชีวิตของเฮเลนตลอดทั้งเรื่องแสดงให้เห็นว่านางไม่มีสิทธิ์ในการเลือกที่จะทำอะไรตามอำเภอใจ ทุกอย่างมีคณวางไว้ให้และนางต้องเดินตามทางนั้นโดยที่ขัดขืนไม่ได้

ภาพของมีเดียกำลังลากจูงลูกเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นแม่ (ซ้าย) ภาพหมวกที่คลุมศีรษะทำให้ลักษณะภายนอกของมีเดียคล้ายกับผู้ชายและอีกนัยหนึ่งหมวกคือสัญลักษณ์ที่ครอบงำความคิดของนางทำให้นางต้องปฏิบัติตามขนบของการเป็นภรรยาและมารดา (ขวา)

ความงามภายนอกของเฮเลนเป็นสิ่งที่ทำให้นางกลายเป็นเหยื่อจากเพศสภาพ

2.2.4 สตรีที่เป็นเหยื่อของบุรุษเพศ คือตัวละครผู้หญิงที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือของผู้ชายในการแสวงหาซึ่งอำนาจ หรือผลประโยชน์ในแบบที่เขาต้องการ ตัวละครผู้ชายจะถูกนำเสนอในบทบาทที่มีอำนาจเหนือกว่าผู้หญิง ซึ่งใช้อำนาจนั้นล่อลวงจนทำให้ตัวละครผู้หญิงหลงเสน่ห์ และยอมทำตามที่เขาต้องการ สุดท้ายตัวละครผู้หญิงจะพบจุดจบที่น่าไปสู่หายนะ จากการศึกษาพบว่าตัวละครมีเดีย จากภาพยนตร์เรื่อง *Medea* กำกับโดย Pier Paolo Pasolini และละครโทรทัศน์เรื่อง *Medea* กำกับโดย Theo van Goh

การสร้างตัวละครมีเดียของ Pier Paolo Pasolini นั้นมีจุดเด่นตรงการสร้างที่เน้นให้เห็นถึงลักษณะภายนอกของมีเดียที่บ่งบอกเชื้อสายที่มีความแตกต่างกับตัวเจสัน กล่าวคือลักษณะภายนอกของตัวละครมีเดียแสดงให้เห็นโดยลักษณะภายนอกของเธอมี่เดียเป็นผู้หญิงที่ลึกลับ ด้วยดวงตาที่คม รูปร่างสูงใหญ่ ผิวสีแทน และผมสีเข้ม ซึ่งแตกต่างจากเจสันที่มีลักษณะของชาวยุโรปอย่างชัดเจน นอกจากนี้ตัวละครมีเดียของ Pier Paolo Pasolini ยังมีจุดเด่นตรงการสร้างพื้นฐานและต้นกำเนิดที่แสดงให้เห็น

เห็นว่ามีเดียเติบโตมากับวัฒนธรรมในแบบของชนเผ่าของนาง ซึ่งมีความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นการฆ่ามนุษย์ ทูบตี หรือเดินลุยไฟ วัฒนธรรมเหล่านี้ทำให้มีเดียมีสัญชาตญาณที่รุนแรงและแสดงออกมาได้โดยที่นางไม่ได้รับรู้สึกว่าเป็นเรื่องผิดปกติ

การสร้างตัวละครมีเดีย ของ Theo Van Goh ละครโทรทัศน์ได้เล่าเริ่มต้นเล่าถึงชีวิตของมีเดีย มวยราตั้งแต่ที่เธอพบกับเจสันในงานศพมารดาของเธอ เรื่องราวระหว่างมีเดียและเจสันมีช่วงระยะเวลาสิบแปดเดือนซึ่งทำให้เห็นถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตัวละครทั้งสองตัว เจสันเป็นตัวละครที่ทำให้ตัวละครมีเดียมีความชัดเจนมากขึ้น เพราะมีเดียเป็นเหยื่อจากความทะเยอทะยานของเจสัน เขาใช้เธอเป็นหนทางเพื่อจะก้าวเข้าไปเป็นนายกรัฐมนตรี ความทะเยอทะยานของเจสันทำให้มีเดียกลายเป็นเหยื่อใต้อำนาจของเขา โดยที่เจสันใช้เสน่ห์และความรักเข้ามาเป็นสิ่งตอบแทน ให้เธอช่วยเขาให้ประสบความสำเร็จ แต่สุดท้ายเมื่อมีเดียหมดประโยชน์เจสันก็ทิ้งเธอไปหาผลประโยชน์กับผู้หญิงอีกคน

มีเดียของ Pier Paolo Pasolini

มีเดียของ Theo Van Gogh

2.3 ภาพลักษณ์ของสตรีที่มีพลังเหนือเพศตรงข้าม คือผู้หญิงที่ใช้ลักษณะพิเศษที่มีอยู่ในตัวเองในการดึงดูดให้ตัวละครรอบข้างเข้าหาตัวเอง ลักษณะพิเศษดังกล่าวคือจุดเด่นที่ตัวละครมีอยู่โดยที่อาจจะตั้งใจใช้มันกับคนใดคนหนึ่ง โดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้ จุดเด่นที่ว่านั้น อาจจะเป็นทางรูปลักษณ์ภายนอก ความสามารถพิเศษ เสน่ห์เฉพาะตัวหรืออะไรก็ตามที่เป็นจุดดึงดูดให้ตัวละครที่เกี่ยวข้องยอมตกอยู่ใต้อำนาจ หรือมีผลให้ตัวละครที่เกี่ยวข้องพบกับความพินาศในชีวิต จากการศึกษาพบว่า มีตัวละครเอกสามตัวที่จัดอยู่ในประเภทนี้ ได้แก่ เฮเลน จากภาพยนตร์เรื่อง *The Trojan Women* พรารณา จากภาพยนตร์เรื่อง *เพลิงพิศวาส* และยุพดี จากภาพยนตร์เรื่อง *ชั่วฟ้าดินสลาย*

เฮเลนเป็นนมเหล็กของเมเนเลอัส หลังจากทีปารีสพานางกลับมาที่กรุงทรอย สงครามกรุงทรอยก็เกิดขึ้น ภาพยนตร์นำเสนอชีวิตของเฮเลนหลังสงคราม การปรากฏตัวและการกระทำของเฮเลนแสดงออกถึงเสน่ห์และความเย้ายวน ซึ่งทำให้นางมีอำนาจที่จะควบคุมสถานการณ์ให้อยู่ในมือของนางได้ การสร้างตัวละครเฮเลนในภาพยนตร์เรื่อง *The Trojan Women* มีจุดเด่นที่ลักษณะภายนอกของเฮเลนนั้น นางมีดวงตาเป็นอาวุธที่สามารถสยบผู้ชายได้ ดวงตาของเฮเลนเป็นอย่างแรกที่เห็นในการปรากฏตัวครั้งแรกของนาง ดวงตาของนางมีอำนาจสั่งทหารผู้คุมได้ นอกจากนั้นนางยังมีตัวละครเฮเลนที่แสดงออกมายังมีจุดเด่นที่การกระทำภายนอก ทั้งท่าทางและวาทะที่ฉลาดและเอาตัวรอดเก่ง

เฮเลนในภาพยนตร์เรื่อง *The Trojan Women*

การสร้างตัวละครปรารถนาจากภาพยนตร์เรื่อง *เพลิงพิศวาส* ได้แสดงให้เห็นถึงอำนาจของปรารถนาที่มีอยู่เหนือธรรมชาติ โดยการสร้างลักษณะภายนอก ซึ่งมีทั้งความงามของปรารถนาคล้ายกับเจ้าเดือนดารา ผู้เป็น

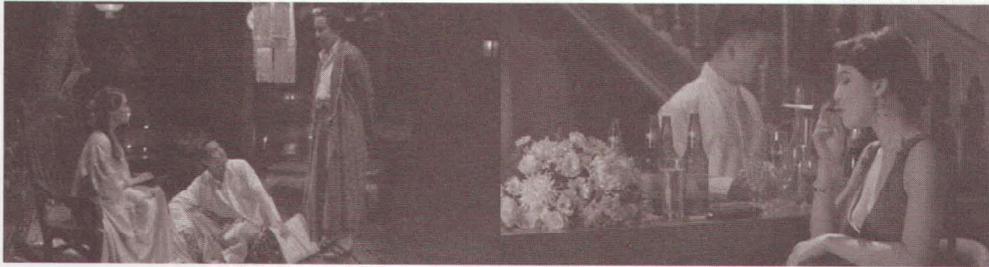
แม่แท้ๆ ของธนนันท์ นอกจากนั้นพรสวรรค์ด้านการร้องเพลงก็ยังผลักดันธนนันท์ขึ้นชอบปรารถนามากขึ้น รวมทั้งการตั้งชื่อปรารถนาเพื่อสื่อความหมายที่มีนัยยะต่อลักษณะของตัวละครที่เต็มไปด้วยความต้องการ

ปรารถนาจากเรื่อง *เพลิงพิศวาส*

การสร้างตัวละครยูพิตีจากเรื่อง *ชั่วฟ้าดินสลาย* นั้นสร้างจากรูปลักษณะภายนอกที่เป็นสิ่งที่ดึงดูดผู้ชายได้ ยูพิตียังมีความรู้ ความคิดและรสนิยมที่เป็นเสน่ห์แบบสาวชาวเมืองที่ดึงดูดให้ทั้งพะโป้และช่างหม้อหลงใหล

นอกจากนั้นความคิดของยูพิตีถูกครอบงำโดยอำนาจของชาวตะวันตกที่มากับวรรณกรรมสองเรื่อง ได้แก่ *The Prophet* ของ Kahlil Gibran และบทละครเรื่อง *A Doll's House* ของ Henrik Ibsen หนังสือทั้งสองเล่มมีอิทธิพลและการตัดสินใจในตัวละคร และเธอก็ได้ใช้มันเป็นอำนาจอย่างหนึ่งที่จะเข้ามามีอิทธิพลต่อช่างหม้อ

ยุพติจากเรื่อง *ชั่วฟ้าดินสลาย*

2.4 สตรีที่มีความสมบูรณ์แบบคือลักษณะของตัวละครผู้หญิงที่มีความสมบูรณ์พร้อมในฐานะ ลักษณะภายนอก สติปัญญา และจิตใจที่ต้งาม เป็นผู้หญิงที่มีความเพียบพร้อมในทุกด้านและมีชื่อเสียงน้อยมาก จากการศึกษาพบว่าลักษณะของตัวละครที่มีความสมบูรณ์แบบมี เพียงตัวละครเฮเลน จากภาพยนตร์เรื่อง *Helen of Troy* กำกับโดย Robert Wise เท่านั้น

เฮเลนเป็นตัวละครที่มีความสมบูรณ์แบบ กล่าวคือ ความงามของเฮเลนนั้นทำให้ปารีสถึงกับนึกว่านางคือ

อะโฟรไดติ เทพีแห่งความงามจำแลงกายลงมา ภายนอกของเฮเลนมีลักษณะที่สมบูรณ์แบบ ผิวขาว ผมสี บลอนด์ และดวงตาที่มีเสน่ห์คมหวานตามฉบับแบบชาวตะวันตก ภาพภายนอกของเฮเลนนั้นเปรียบเสมือนสาวสวยที่มีความบอบบางและน่าทะนุถนอม แต่ท่าทางของเฮเลนก็แฝงไว้ด้วยความอำนาจตามแบบของราชินีแห่งสปาร์ตา นอกจากนี้เฮเลนเป็นผู้หญิงที่ฉลาดและไหวพริบดี ภาพยนตร์ได้แสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นคุณลักษณะข้อนี้ของเธอโดยใช้สร้างสถานการณ์เพื่อให้เธอแก้ไขตลอดเวลา

เฮเลนจากเรื่อง *Helen of Troy* กำกับโดย Robert Wise

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาการเล่าเรื่องในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เทพปกรณัมกรีกที่มีตัวเอกเป็นสตรีในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างตำนานเทพปกรณัมกรีกกับภาพยนตร์และละครโทรทัศน์พบว่าเทพเจ้าซึ่งมีส่วนสำคัญในตำนานเทพปกรณัมไม่ได้ถูกนำเสนอในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ดังกล่าวอย่างชัดเจน มีเพียงการกล่าวถึงหรือการปรากฏตัวในนิมิต อาจจะเป็นไปได้ว่าเรื่องราวของสตรีที่ถูกเลือกมานำเสนอใน

ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เทพปกรณัมกรีกมีสองลักษณะ คือ โศกนาฏกรรมสมัยเก่าและโศกนาฏกรรมสมัยใหม่ โศกนาฏกรรมสมัยเก่าเน้นการเล่าตำนานเทพปกรณัม และโศกนาฏกรรมสมัยใหม่เน้นการสื่อความกับคนดู การตัดการมีตัวตนของเทพเจ้าออกไปเพื่อความสมจริงในการเล่าเรื่อง และทำให้คนดูเข้าใจถึงชะตากรรมที่เกิดขึ้นกับผู้หญิง โดยที่ไม่ตีตัวออกจากสารที่ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ต้องการนำเสนอ

2. ด้วยความที่ตำนานเรื่องเล่าเทพปกรณัมประกอบขึ้นจากหลักฐานที่ไม่สมบูรณ์ ดังนั้นการนำเรื่องเล่ามาดัดแปลงให้อยู่ในสื่อเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการตีความที่หลากหลายตัวละครเพียงตัวเดียวที่ปรากฏในตำนานถูกนำเสนอออกมาโดยไม่ซ้ำกัน ผลงานที่ออกมาไม่มีคำว่าถูกหรือผิดและไม่มีใครตัดสินได้ ทำให้ผู้สร้างสรรค์กล้าที่จะตีความและสร้างสรรค์ออกมาได้อย่างอิสระ

3. ลักษณะของตัวละครสตรีในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เทพปกรณัมกรีกมีความหลากหลาย กล่าวคือแม้ว่าภาพลักษณ์ของสตรีบางส่วนจะถูกผลิตซ้ำในงานละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ แต่ก็ปรากฏว่ามีภาพลักษณ์ของสตรีบางส่วนซึ่งนำมาจากตำนานเทพปกรณัมมีความล้ำสมัยมากขึ้นกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะ

1. สำหรับผู้ที่มีความสนใจสตรีที่อยู่ในตำนานเทพปกรณัม สามารถศึกษาสตรีที่อยู่ในพงศาวดาร ตำนานเทพปกรณัมในภูมิภาคเอเชีย และตำนานพื้นบ้านต่างๆ

2. สำหรับผู้ที่สนใจตำนานเทพปกรณัมกรีก สามารถศึกษาภาพยนตร์ร่วมสมัยเกี่ยวกับวีรบุรุษที่กำลังเป็นที่นิยมผลิตออกมาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ *Clash of Titan*, *Percy Jackson* และ *Troy* เป็นต้น

3. สำหรับผู้ที่สนใจสตรีในตำนานเทพปกรณัมกรีก สามารถนำตัวละครสตรีมาสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบละครเวที หรือละครโทรทัศน์โดยนำตัวละครมาดัดแปลงและใช้แนวคิดสิทธิสตรีนิยมหรืออื่นๆ ในการสร้างสรรค์เพื่อสื่อความคิดใหม่ๆ ที่เป็นคุณูปการในการสื่อสารสู่สังคมต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ. แนวทางการศึกษาสำหรับประเด็นเรื่องผู้หญิงกับสื่อมวลชน, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

กาญจนา แก้วเทพ. การวิเคราะห์สื่อแนวคิดและเทคนิค, กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2552

กนกพรรณ วิบูลย์ศิริ. การเปรียบเทียบภาพตัวแทนของผู้หญิงสมัยใหม่และหลังสมัยใหม่ในภาพยนตร์และภาพยนตร์อเมริกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

นลอรรัตน์ ทิพย์พิมาน. วิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องในภาพยนตร์อเมริกันที่มีตัวเอกเป็นสตรี, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ฉัตรนันทน์ อนุวัชศิริวงศ์. สุนทรียนิเทศศาสตร์ การศึกษาสื่อสารการแต่งและสื่อจินตคติ, กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547

ทัศนัย กุลบุญลอย. การสร้างเทพนิยายสมัยใหม่ในภาพยนตร์ชุดสตาร์วอร์ส. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

- ลีโอ ทอลสตอย, ลิทธิชัย แสงกระจ่าง, แปล.. **What is art?** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : Openbooks, 2551.
- พาขวัญ ชินพัฒนานาวิช. **ผลงานและแนวการกำกับภาพยนตร์ของจิตร คุณาวุฒิ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- พูลสุข เตมียานนท์. **เทพเจ้ากรีก-โรมัน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2546.
- ไมเคิล ไรท. **กรีก-โรมันในอุษาอาคเนย์.** กรุงเทพมหานคร : มติชน, 2552
- ยุวพาส์ ชัยศิลป์วัฒนา. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดี II.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.
- เอดิธ แฮมิลตัน, นพมาศ แวหงส์, แปล. **ปกรณัมปรัมปราตำนานเทพและวีรบุรุษกรีกโรมันนอร์ส** กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์, 2549.

ภาษาอังกฤษ

- Carpenter, Thomas H.. **Art and Myth in Ancient Greece.** Singapore : Thames & Hudson world of art, 2010.
- Daniel C. Stevenson. 2011. **Electra by Euripides** [online]. Available from: http://classics.mit.edu/Euripides/electra_eur.html [2011, March 5].
- Daniel C. Stevenson. 2011. **The Trojan Women by Euripides** [online]. Available from: http://classics.mit.edu/Euripides/troj_women.html [2011, August 8].
- Daniel C. Stevenson. 2011. **Iphigenai at Aulis by Euripides** [online]. Available from: http://classics.mit.edu/Euripides/iphi_aul.html [2011, August 20].
- Daniel C. Stevenson. 2011. **Antigone by Sophocles** [online]. Available from: <http://classics.mit.edu/Sophocles/antigone.html> [2011, August 31].
- Ginetti, Loiuise. **Understanding Movies.** New Jersey : Prentice-Hill Ill., 1988.
- Helmilton, Edith. **Mythology.** United States of America : Little Brown and Company, April 1999.
- Buxton, Richard. **The Complete World of Greek Mythology.** Singapore : Thames & Hudson, 2010.
- Todorov, Tvedezan. **The Poetic of Prose.** Oxford : Blackwell, 1977.
- Winkler Martin. Greek Mythology. In Woodard Roger, **Greek Myth on The Screen**, 453-478. United States of America: Cambridge University, 2007.
- Zajko Vanda. Greek Mythology. In Woodard Roger, **Women and Greek Myth**, 387-406. United States of America: Cambridge University, 2007.